

ispodpisani so dopisi ne tiskaju, napisana se pisma tiskaju po dva svaki rođak. Oglašati od 8 sati do 6 sati; ili u službu opozorava pogođbo sa upravom. Novac se poštarskom napuštačom (anego postala) na administraciju tako "Sloga". Ima, prosimo i najduže putku valju točno oznaditi.

Roma list uvedeće na vremeno, da je javi odpravljanju u otvorenem pismu, za koje se ne plaća tarif, tako se izvana napiše: "Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

"Slogom rastu male stvari, a neologa sve potvarim". Nar. Pos.

Dalmacija pred svojim kraljem.

Težke novelje pritisnute su našu posestrinu Dalmaciju. Nesretna vinska klauzula u trgovackom ugovoru između Austro-Ugarske i Italije, koja je naniela silnih šteta južnim vino-rodinim pokrajnjim Austrije, zada je najvinorodnijoj našoj pokrajini — krškoj Dalmaciji, tako rekuć smrtni udarac.

Hrvatski zastupnici Dalmacije podigli su opetovno svoj glas u carevinskem vjeću zahtijevajući, da se njihovoj domovini bilo kojim načinom nadoknadi ona ogromna šteta, koju njoj je naniela nesretna klauzula, i koja iznosi u jednoj godini oko 5 milijuna forinti. Bolni vapaj zastupnika naroda ostao je neuslišan. Probikitjužnih pokrajnjih žrtvovao se zajedničkim tobož interesom monarhije nedostatki za to ničim unesrećene pokrajine.

Prošlo godine rodilo je vina u Dalmaciji izvanredno mnogo, ali mu bijaše prodaja vrlo leša.

Francuzka je svoje vinograde, uništeno prije 15 godina filokserom, većinom obnovila. Ona netreba više izvanjskog vina, napose dalmatinskog, kojeg se je još nedavno u sve francuzske luke veliko ianoživo izvažalo.

Nekadunja glavna tržišta dalmatinskom vinu u Austro-Ugarskoj, napose u sjevernih pokrajinali, zatvorena su mu danas uslijed konkurenčije, koju mu prave talijanska vina. Tako je pala cijena dalmatinskom vinu toliko, da se danas više neizplati vino-gradnju obrađivanje vinograda. Ovih dana čitali smo u hrvatskih listovima Dalmacije, kako su porezno oblasti na mjestu prodale na dražbi za porez zapljenjeno vino po 30—40 novčića

hektilitar! K toj dražbi bilo bi valjalo dovesti sve zagovaratelje zlosretne klauzule, medju koje spadaju i sva istorijska talijanska gospoda, a u prvom redu njihovi zastupnici u carevinskem vjeću i na zemaljskom saboru u Po-reču, nadalje zemaljsko gospodarsko vjeće i Poreču, trgovacko-obrtnička komora u Rovinju i — tutti quanti. U takovoj stisici i nevolji odlučili su dalmatinski vinogradari, da potraže pomoć kod svoga kralja kad joj njihovi zastupnici nemoguće dobiti od kraljeve vlade.

Prošloga proljeća podnesen bijaše predlog u občinskom zastupstvu grada Splita, da se odašalje Nj. Veličanstvu kralju Franu Josipu I. posebno odanstvo, koje će mu razložiti sve jude i nevolje, koje ovaj par pratištu Dalmaciju. Predlog bijaše tuj prihvaćen jednoglasno.

Položicom junija t. g. sastali se svi viđenjini gospodari Dalmacije u Splitu. Izabran bijaše odbor od 19 lica, koji se je sastao položicom julija u istom gradu, to taj vjećao čitava dva dana. Pročitana bijaše i prihvjeta obširna spomenica, u kojoj su redom navedene sve nevolje, bideći i potrebe Dalmacije. Zaključeno bijaše nadalje, da prikažu spomenicu kralju osobno zastupnici Dalmacije na carevinskem vjeću, kojim bi se imali pridružiti odaslanici občina, gradova i kotara.

Predsjedništvo odbora priobčilo je svim občinam i trgovackim komoram Dalmacije sadržaj spomenice zamoliv iste, da se izjave, da li odobravaju spomenicu, da li će poslati posebnoga odaslanika ili će se dati zastupati po kojem narodnom zastupniku.

Na tu spomenicu pristale su — novaramo li se — sve občine i trgo-

vačke komore, izjaviv se većina prvih, da će se dati zastupati po svojih zastupnicima na carevinskem vjeću, dokim će ove posljednje zastupati većinom posebni odaslanici.

Spomenicu tu predati će dakle svome kralju predstavnici naroda, bili oni sad njegovi zastupnici ili posebni odaslanici občina i trgovackih komora.

Predstavnici hrvatskog naroda Dalmacije, od Špića pak sve do naših otoka, stupiti će pred svoga zakonitoga kralja molbom, da se krivica na-nesena Dalmaciji odstrani, da se žalosne posljedice zlosretnoj klauzule ublaži, te narod za pretrpljene stete inaće odsteti.

Odaslanstvo hrvatskomu kralju odputiti će se bez dvojbe ove jeseni i to dok budu još na carevinskem vjeću narodni zastupnici, kojim će se priključiti ostali odaslanici Dalmacije.

Ovdje nam se nameće pitanje: zašto se u našoj Istri nitko ne miče, da se nesreća, koja upropastišuje Istru kano i Dalmaciju, ublaži il umanj. Naše gospodarske zadruge a na celu im zemaljske gospodarsko vjeće imalo bi prve zauzeti se za nevoljnoga našega kralja, komu grozi uz sav božji prihod bjeđa i nevolja. Nu od gospodarskoga vičea neima se očekivati spas, jer se je ono izjavilo za klauzulu. Toga mnenja biti će valjda i sve one kotarske gospodarske zadruge, koje se nalaze u rukuh istomisljenika porečkih gospode. Preostalo bi dakle još samo ono pet naših kotarskih zadruga, koje su do suda pokazale najviše životne snage i koje se bare promicanjem svih struka gospodarstva nipošto politikom.

Mi pozivljemo ovim sl. odbore rečenih zadruga neka se oni izjavite, da li bi se imalo u obće štogod u ovom poslu poduzeti: nasledovati go-

spodare Dalmacije, il možda s njima pred zajedničkoga kralja stapti, il našu zastupnike naprositi, da se odašlanstvu Dalmacije (sa privolom da-kako ove) priključi, il bilo ma štogod učini na zaštitu našega tužnoga seljaka.

Pogled po svetu.

U Trstu, dan 17. oktobra 1894.

Austro - Ugarska. Carevinsko vjeće otvorilo se jučer. U prvoj sjednici predložio je ministar finančica državni proračun za god. 1895. Vladino strunke popratile su razglabljavanja ministra finančija, koji je češće iztkanuo, da su državne finančije dosta povoljne, odobravanjem.

Mlađečki zastupnici stavili su i mužki zagovarali prešan predlog, da se dokine u Pragu iznimno stanje. Ministar predsjednik pobijao je prešnost predloga naglasiv, da će vlast sama ukinuti ročeno stanje čim se okolnosti u Češkoj promjene, gdje da još uviek vrije i kuha. Prešnost predloga bijaše zabačena.

Zastupnik Pernoratorfer stavio je predlog za promjenu izbornoga reda. To pitanje postaje danomice važnijim, jer se niži slojevi pučanstva, napose radnici, nezadovoljavaju više praznimi obećanjima. Pitanje o promjeni izbornog reda mora doći svakako na dnevni red i tada će se viditi, koji je pravi zastupnik puka i da su tri vladine stranke carevinskoga vjeća dosta čvrste, da odole opravdanim zahtjevom zanemarnih razreda pučanstva.

Srbija. Mladi kralj Aleksandar boravi ovaj par u inozemstvu. Iz Biograda uputio se u Pečtu, gdje ga slijede dočkače, a odatlo putuje u posjete njemačkomu cesaru. Poznati

u čamac samo vreća „galeta“ i omali lagav vode; u svemu živežu za dva dana. Pored toga smjestio se jošte u čamac sjevernicu, zemljovid Arhipelaga i Krete, te jedan fer.

Za starcem kapetonom, za blednim majom drugom u nevolji, koji je čitavo vrijeme dok se čamac popravlja postrance stajao i nemoje izpred sebe bušio, ukrcala se redom sva vojska.

Ja jedini ostah jošte na brodu . . . Nikad ne zaboravili kobilog onog časa, kadne mi bijaše, da se s njim razstanem. Osjeđao sam, da mi pod nogama tone, propada . . . znao sam, da se izvrgavam pogibjeli, da me s njime more proguta, nu to sve ne uzmognue, da me od njega odici . . .

Čamac je udarao o brod, zakasnim li za čas kroji, razkrhati da se i nitko nas ne utječ učasnoj smrti, što je nad nama podiglo neuomoljivi svoj mač. Vojska me zvala i drug me sruzivo, al ja sam jošte lutao po tom milion brodu, da se na površju drži . . . Bog znade, što nas sve jošte čeka na tom uzburkanom moru, pomicajući, dok mi udavci čekaju po čamcu odjekivali u duši nekako tužno, mučno; činjuće mi se, da je čijem, gdje mi začavljaju mrtvački lice, u kojem de me za koji čas svi tici u uladan grob . . .

Oko četiri satna poslije podne spustisano čamac u mora. I bilo je dobro, vidjelo se je, da je jošte samo prekratko vreću po-dješteno brodu, da se na površju drži . . . Sustao po daljinu, koju moradosmo da prevamimo, i obziru, no namirno more, koje će čamac preći u plovitbi, računali smo, da ćemo na sulu tek sutra u petak negdje oko podna. Prema tomu uzelu se moju želu? . . .

A sada? . . . Jošte samo časak i taj golemi brod,

PODLISTAK.

Na uzburkanom moru.

Istinski dogovor. (Pile Emri).

(Nastavak.)

Oko podna vjetar je bio doduše jenjao, ali je bio još svedjer u uzburku.

Kad se za čas valovi utažili, opazim da se brod istom pol stopa, nad morem drži. Voda je svedjer uticala unj.

U to mi se približi drug.

— Socio, reči mi držićim glasom, nema druge . . . ostaviti naša je nestručna „Zajednica“.

Na to se rieči lečnul. Bilo mi je, da mi je netko nož u srce zabio . . . Voda je već doprla u sve dieleove broda . . . „Zajednici“ nema spas . . . Prvi, siloviti udar mora survat će ju u dubine morske . . . S toga, kad već ne možemo da spasimo brod, nastojimo da iznesemo bar žive glave . . . Socio, zakljenim Vas, odlučimo se . . .

Dok je to govorio pogled mu se kratio „maloga“, koji je na pramcu stajao, pa videći, kako brod sve dublje roni i kako se sve lenjiti i teže diže, trzuo se i svrnuo na mene najni, reko bi, moledi pogled, kô da mi reći želi:

— Ne slobog mene, već rad onog ne-

jacieta, govorim vam to . . .

Razumijeli taj pogled . . . U taj čas

poteši mi misao k miljenoj djeći, za koju

sam dužan, da živim, ta bez mene bila

bi na tom svijetu pusta sirotčad . . . Na

tu se pomisao trguh, pa videći, da su nesretnom brodu izbrojeni časovi života, podjoh do pramca, gdje je bila sva vojska sakupljena i rekoh joj prigušenim, tronutim glasom:

— Na stran „bujoje!“ . . . a sad svi ki čamcu!

Drugo i ne rekoh . . . U grlu bilo mi, kao da mi se u nj kakova kost zabolala.

Mornari to jedva i dočekas, te se svih složno agnru oko čamca.

— Što se opet zbil? Izlanuh, videći kako se vojska razrešiši čamac ni ne miče, već kao okumenjena izpred sebe nemoju bili.

— Nu što se dogodilo? Upitah, prikučiv se blize.

— Bog nas ostavljau, řio, r ēa božman tužno i pokaza rukom na dohod dio čamca, gdje se vidjela omažna rupa.

— Grozno! rekoh i pozirnul na bojkove. I ovi bijahu silno oštećeni. Kad je naime čamac bio tresun onomadine o krovu, i o krovobudu pomakao se „madieri“, u na dnu se otvorila široka rupa, te pošto nas odasvud bila pristiša gusto tama, to ne mogosno da odmah prosudimo, koliko je štete čamcu nanesao onaj silni udar mora, tim manje, što se u onoj tmici goljenje rupa i ejetotinske prikrijezati, kojim se ga pričvrstilo bilo. Kasnije nije se na nj nitko ni osvrtao, pošto je čamca

vojska bila skupljena oko silnjaka.

— Sto sada?

— Sto sto tuj stali kao kipovi kaki, proderah se na vojsku, erdit i ljuditi s to-

Mi pitamo ovim velečastnu gospodu oko „*Il Popolo*“: zar je sve ono učinjeno da se popravljaju krivice našemu narodu u Primorju? Zar može nešto imati dovesti p. predsedniku ako se zadovoljava sa-konu i pravici božjoj i ljudskoj? Gdje sto copili tu nauku velečastnu gospodu? Toga vise lje nisu učili profesori u bogosloviji niti sto toga našli u likoj katoličkoj bogoslovnoj knjizi. To vas uši ulaze strast, koja vas čini jednako na židovskimi lažili-boravnicima piskari Primorja. Sram vas bilo!

Avita cultura. (*Napadaj na željezničko osoblje!*) U nedjelju, dne 14. t. m. tri pa-zinsku Hrvatu čekali su u Novakih na vlak za povratak u Pazin. Bio je onđe i skup pažinskih talijanaša. Neki od ovih prostački su stali izazivati prisutne Hrvate. Kad je prisio vlak, ovi se ukreša u drugi razred. U očitoj namjeri, da prosljeđene zapovjeti izgredom i sablaznjom, izazivaju, nahrpi nekolikočinu pomenućih talijanaša sa na čelu poznatim jurje junakom Ruggiero Camus-om isti kupje, uzprkos da su imali hante za III. razred i uzprkos zabrani vlakovodje, koji je odmah uvidio nekaknu izgredniku. Kad ovi neštjetno izstupiti na poziv vlakovodje iz kupje, umolio je on trojcu Hrvata, da bi prešli u drugi kupje. Kad su dvojica od ovih izasla, Ruggiero Camus htio silom zapričeti trećega, zatvarajući mu vrata i postaviv se predista. Pomolu vlakovodje je ipak i ovaj izasao, ali onda je htio za njim i Ruggiero Camus. Začeo je radi toga sablaznjivo prepirku sa vlakovodjenom, koga je sunuo u prepirci šakom u prsa tolkom silom, da se je ovaj sa stupnicu na zemlju srušio. Na to dade vlakovodje jašku i ovaj zaustavlja vlasti u občini obedivali su našomu puku oni sami i njihovi zagovarateli, da će sve glode uredovog juzika ostati pri starom. Ali to bijaše samo verka i sredstvo, da primamo u svoje kolo saslužne dobroću birače. Za dokas tomu je i sliodeći novi njihov din:

„Namire občinskih stražara i poslužnika potvrđuju nešto mjesto očiglo sa opatkom: „vidi o“. Predejuk upravo po rovine občine g. Ovoraz (starinar Kovac) neće da izplači takove namire jedino stoga usroka, što stoji na istih hrvatske riječi, „vidi o“ mjesto talijansko „vidi“.

Tako neusjećano i propuno zadiravanje gospode kod uprave porezne obdine proučarati će prepri i nešto izmudju oba ureda, u kojih do sada vlasača najveću suratljivost i uzajamno podpomočenje. Ali osim toga tri i jedne i drugo strane uprave i redovito obavljanja poslova — a tim trpe običnari, da pade i oni, koji su slijepe povjorovali tim nazovi prijateljom našeg Ivanjaka puka onu porezne obdine. Blijesimo i ovu na račun pažinske gospode a na podoku svih onim našim muževom, koji su očekivali pravodost i poštovanje od spomenute gospode.

Konačno napominje još učitelje: *Caria* u Veločkoj, *Mirana* iz Lovrane, *Jedoljina* iz Omilja, *Mahulju* iz Dobrinja, *Bukovića* (mlječ valja sa Matančićem) iz Verbiča i učiteljice: *Trinajstic* iz Duba-nice i *Pardić* iz Dobrinja. — Ma sopra tutto preti, frati e maestri. —

A znato li čestito gospodi i braću, koji Vas tako rado spominje? — jer nije baš najbolje učitati toliko simpatije ne-snati od koga — Peto je Gujeljovo a suradnik mu je sior Momi. —

Svi ste im, kako vidite, sreću priznali, ali svaki skupa ništa toliko koliko im je onaj nešto učitelj u sv. Vidu. — „Quel maestro che misce sossopra mezzo mondo per far cessare il Gabinetto di lettura estetico prima“. — A nosnaju ti delije, da je neoprostiva glupost i nešto nešto pred-bacavati krvjuši smrti i sjećanje roditelja na tople još grobove svoje nojačadi! Ili zar nije možda učitelj u sv. Vidu ide dan od roditelja blagopokojnog kluba? — Dě mortuis nil! —

Ali nije vama toliko do pokojnih koliko do živih, koliko da denuncirate lijevo i desno, da ornite čestito hrvatsko učiteljstvo, a napose onog vašeg rođaka, pred onim, koji o njihovoj sudbinu odlučuju.

— Nebogi moj Adime! — To je ono plemenito oružje, kojim se voda služe i u koju prienutili učitelji i onog vašeg etičnika Radica, koji ipak kao čestit mladić nemože u najbolju volju, da se priključi vašim jedino spasonosnim načelom? Dopisnik *Gio. Pensiero* bio je svakako u tom malo bezobzirniji.

— Nego, pošto nije ovde moja na-

mjora, da vam se plombe gospodu od-ži, kako bi valjalo, ja su vam su za-za da u ime svoje i drugova najljepše reh-

valjati da ljubavi, te izvaradnoj revnosti,

koju ste nam pokazali u vrištu tako fine političke dužnosti.

U ostalom mislim, da bi ljudem, koji

vise nad grubom svakako bolje pristala

krutica, nego li donuncijatorno pero. —

L. pl. Tukšić.

Iz Malog Lošinja polovicom listopada pišu nam: — Ovih dana imamo ovde u komonikatu počelo presvetloga biskupa A. M. Štoka. Duboko bijaše vrlo krep, čemu smo se mi od ovog dobrodošlog puđanstva i nadali. Žalihajući dišharmonija zaškrpala je i ovoga puta i moje strane, i koju bi se joj doviš razumio najmanje bio mogao nadati. Molim vas, jeste li ikad vidjeli reču neprestrošnost, od ova, da so biskupi u prigodnoj pjesmici dijeli savjete, pa još oravku savjete, da biskup digne étape, pa da stano lupati sve onako na slijevo!

Ali vrhunco bezobraznosti je sadržan u zadnjoj kitici, koju izvilito prenijeli po originalu:

„Né le vindice mano ti trattenga,
Se capirbio sarà qualche Levita,
Che parlastero vorrà, e non s'astenga
Da falsa vita.“

Nu, što Vas se čini?

A što biste rekli, da Vam kažemo,

dan svećenik? Pa takvu pjesmu usudit će prikazati biskup!

Mi ne znamo, što jo na to kaže presežnji biskup, ali mi bi rekli — brat-a kake levata!

Mi ne kažemo, da je to učinjeno iz slobote, ali da sovjek počin takvih gluposti, ne treba da bude ni doktor mudroslova ni slobodnih znanosti.

Ako bude trebalo još domo se na ovo i povratiti, Međutim klišomo iz dubina srca: Živio biskup!

Opet prijatelj našega puka na pažinskom polju. Javili smo u br. 89. ovoga lista kako su upravitelji pažinske porozne občine podeli zadirkavati u poglavarsko mjestno občine Pezin, a sada iznášamo novi primjer ojihovog pravdoljubija i njihove snosljivosti. Prije nego li su se dočepali vlasti u občini obedivali su našomu puku oni sami i njihovi zagovarateli, da će sve glode uredovog juzika ostati pri starom. Ali to bijaše samo verka i sredstvo, da primamo u svoje kolo saslužne dobroću birače. Za dokas tomu je i sliodeći novi njihov din:

„Namire občinskih stražara i poslužnika potvrđuju nešto mjesto očiglo sa opatkom: „vidi o“. Predejuk upravo po rovine občine g. Ovoraz (starinar Kovac) neće da izplači takove namire jedino stoga usroka, što stoji na istih hrvatske riječi, „vidi o“ mjesto talijansko „vidi“.

Tako neusjećano i propuno zadiravanje gospode kod uprave porezne obdine proučarati će prepri i nešto izmudju oba ureda, u kojih do sada vlasača najveću suratljivost i uzajamno podpomočenje. Ali osim toga tri i jedne i drugo strane uprave i redovito obavljanja poslova — a tim trpe običnari, da pade i oni, koji su slijepe povjorovali tim nazovi prijateljom našeg Ivanjaka puka onu porezne obdine. Blijesimo i ovu na račun pažinske gospode a na podoku svih onim našim muževom, koji su očekivali pravodost i poštovanje od spomenute gospode.

Razprava Martinolich Traversa. Javili smo u svoje vreme, kako navala oštroti odvajajući novinari Traversa u svojem listu „La Scelta“ na odvjetnika i zemaljskoga zastupnika g. dr. I. Martinolicha, rodom iz Lošinja i brata poznatoga piskara „Jorka“ sada urednika glasovitog puljskog „Ostida“. Zastupnik Martinolich tužio je Traversa radi pogibelje grožnje i radi uveridje poštene. Dne 16. t. m. bijaše kod ovdajnjeg tribunala razprava proti rečenom uredniku *Traversi*, koji bijaše od suda nekritično proglašen. Dvojimo, da de puljski „Ostid“ doneti onako točno i obširno izveštje o toj glasovitoj razpravi, kao što je donešeno joj ovdušni listovi.

Iz Beriča pišu nam 16. t. m. da je tamo preminula dne 12. t. m. nakon poludje i teške bolesti supruga tamomljeg trgovca i rodoljuba g. Tome Kucića, brata našeg dionicnog romansopca Eugena Pokornjaka, da bijaše občenito slovana i ljubljena radi njezinog dobrota i plemenitosti. Sprovod pokojne Julijane bijaše sjećan, jer mu je priusuvstvovao množtvo na roda i više svećenika.

Vrednog pokojnici mir vježni a pri-jatljivo Tomi i svim njegovim našim iskranno sudjeluju!

Hoće da pobješam! Lažiliberalnim listovima Primorja podštitano je pučanstvo nekojih talijanskih gradica Istre u tolikoj mjeri, da se zbilja hladno mlađešnje čovjeku pričiniti mora da su ti potomeci slavni Rimljani izgubili glavu. Prvi su us-tali proti našemeljima republikanci u Piranu, zatim slavni Koparčani, pak Motovunci, Izola i itd. U Piranu bijaše sazvana na zahtjev „vještavog“ građanstva občinska sjednica, na kojoj se je silno rogovalo i prosvjedovalo proti našemeljima, da se putuju u našu sredinu.

Ima ljudi, koji se modju ostalim tuže na pravotredost mladića u srednjim školama, i na strogost, kojom se postupi. Tako ima i onih, koji se tuže u obči na strogost, kojom se postupa na rječkoj gimnaziji, posebice pak na prevolku strogosti, koja pada prekoračujući modju strogosti i preuzeći u nošto drugo, jednoga gospodina profesora na toj gimnaziji. Mi prisnajemo rado, da se vojna naša osnova u očiju monarhiji takovo, da su mladići zbilje često preobredovani.

Za to pak nisu odgovorni niti gospoda profesarji a još manje gospodini ravnatelji načela. Oni valja da se drže propisa, a onaj da bdi nad tim. Na njih je samo, da koliko je moguće olakšato tere djakom. Odsudujemo posve prevoliku strogosti, koja se može i nepravodost navesti, kao i eventualno plastranost, al to se putom ravnatelja i drugih diščenika može na kraju stati. Odobravamo pak posve atrogost u pravom smislu riječi, to jest, da se od djaka svom odlučnostju zahtjeva, da se ljepe ponese, da bude marljiv i pažljiv, i da odgovara zahtjevom. Ako ovo poslijedno nemaju u svu marljivost i pažljivost, onda je najbolje, da zapuni gimnaziju pak da se demu drugom posveti, u čemu bi mogao biti koristan i sobi i družtvu. Mi tražimo intoligenije koli u cijelom narodu hrvatskom, tali u hrvatskom narodu Istru, ali ta intoligenija valja da bude značajna u latini učena, da uzmogne pak odlučno

bogoslovnih knjigah katoličke crkve lje-nje.

Poslije sjednice demonstriralo je piranskog gradjanstva proti našemeljima pjevanjem i urlaću po ulicama slavnoga Pirana prirediv dijako svoju ovaciju pred stanom kanonika Viduša.

U Kopru odigrala se ista komedija s tom razlikom, da se je još blesnije po ulicama vikalo, pri čemu da su pojedinci da odšku svom austrijskomu rodoljubiju i su povici: *Viva Italia!*

Za Piranom i Koprom pripravljaju se na demonstracije i prosvjeda Izola i Motovun u za ovim dolazi Poreč pak će ih slediti Vodnjani u Valjdu i Bovinu, ako se ono slave u gradjanstvo nedosjeti, da obstanak tamošnjem okruženom sudiči na tankoj nit.

Ovakvo će se bez dvojbe demonstrirati na svih talijanskih ili potalijančenih gnezđenih Istri proti našemeljima, koja red bi menalaži zaštite kod naših oblasti.

Demonstranti utečuće se prosvjedi na prizivno sudište, na namjestništvo u Trstu i na same ministarstvo pravosuđa.

Kod tog občenitog komešanja istarske gospode nije mogao izostati niti slavni zemaljski odbor, u ime kojega je zemaljski kapetan prosvjedovao brzojavno na same ministarstvo.

Ovim prosvjedom privdužiti će se bez dvojbe i talijanski zastupnici Primorja, napose oni Istri, na što upozorujemo i naše državne zastupnike.

Iz svoga toga je razvidno, da kane naši pravdoljubivi susjedi vikom, demonstracijami i prosvjedi potisnuti zakon i pravdu u kult, ali nevjerenju, da bi se moglo ministarstvo prestušiti prazne vike, dječinskim demonstracijama i ludim prosvjeda razmaženim talijansku gospodu našu Istru.

Iz Zadra pišu nam 10. oktobra. Ovih dana u našoj blizini imadnosno dvije mlađe mese. Dne 7. promislo je u Satini veleč. Ušao je a drugo 8. u Izu velik-mu veleč. A. Banić, ovaj glagolski. Kod jednog i drugog slavja bila je sakupljena svota za Vušu družbu. Cestitamo mladimnikom želeći im dug život na korist i diku crkve i Hrvatske!

(Sakupljeni novac za družbu primimo a imenik darovatelja priobčiti čemo u budućem broju. Op. Ured.)

Hrvatsko-slovenski naplat. U odbor-skog sjednicu političkoga društva „Edinstvo“ bijaše u nedjelju jednoglasno zaključeno, da se podastre ministarstvu pravosuđa molba, da protege pozatu našemeljima i drugim hrvatskim, dotično slovenskim napisili: i na sudove u Trstu i u Bušu, gdje im je mjesto kano i drugud i po broju našega pučanstva i gdje to traže interesi puča našeg jeziketa.

Sa stoke Krka dobili smo od čestitoga nam prijatelja dopis, koji, voli i sam, da je napisao tužnim srodom, ai u misli, da bi njim kuristio u stanovitu svrhu. Posto nismo ovoga posliednjega mjenjenja, pošto smo pada uvereni, da bi prije mogao skoditi nogu li koristiti, mi toga dopisa nismo probili. Nadamo se, da nam naš prijatelj dopisnik neće zamjeriti, kad mu rečemo, da smo onaj dopis onako upotribili, kako smo uvereni, da više koristiti u onom smjeru, u kojem to prijatelj dopisnik želi. Ovo prihvatimo budi nam dozvoljeno iztaknuti samo ovo:

Ima ljudi, koji se modju ostalim tuže na pravotredost mladića u srednjim školama, i na strogost, kojom se postupi. Tako ima i onih, koji se tuže u obči na strogost, kojom se postupa na rječkoj gimnaziji, posebice pak na prevolku strogosti, koja pada prekoračujući modju strogosti i preuzeći u nošto drugo, jednoga gospodina profesora na toj gimnaziji. Mi prisnajemo rado, da se vojna naša osnova u očiju monarhiji takovo, da su mladići zbilje često preobredovani. Za to pak nisu odgovorni niti gospoda profesori a još manje gospodini ravnatelji načela. Oni valja da se drže propisa, a onaj da bdi nad tim. Na njih je samo, da koliko je moguće olakšato tere djakom. Odsudujemo posve prevoliku strogosti, koja se može i nepravodost navesti, kao i eventualno plastranost, al to se putom ravnatelja i drugih diščenika može na kraju stati. Odobravamo pak posve atrogost u pravom smislu riječi, to jest, da se od djaka svom odlučnostju zahtjeva, da se ljepe ponase, da bude marljiv i pažljiv, i da odgovara zahtjevom. Ako ovo poslijedno nemaju u svu marljivost i pažljivost, onda je najbolje, da zapuni gimnaziju pak da se demu drugom posveti, u čemu bi mogao biti koristan i sobi i družtvu. Mi tražimo intoligenije koli u cijelom narodu hrvatskom, tali u hrvatskom narodu Istru, ali ta intoligenija valja da bude značajna u latini učena, da uzmogne pak odlučno

i razumno djelovati, u budi kojih struci. Mladiči u gimnaziji valja da se nauče vršiti svoju dužnosti bito zvanjeno bilo proma narodu, bilo proma dojavušanstvu i Bogu. Oni nećuši dangubiti nit u rasobni kuću, nit u kavanih nit u gospoštih, nit igdje dječaci pu svojih dječkih dužnosti učiti. Jedva onda, kad svoje dužnosti obave, mogu iskati i pristojna nadčina, da se koji lip zahabe, kuo što ga može iskati svaki dječak djelujući u javnosti, kad svoje dužnosti obavi. K tomu bi dodali još jednu. S nekih stranah, nevladito iz nekih mještajskih otoka, dolazi na gimnaziju dječaka nadovoljno pripravljenih. Na to jo pritužba već više godina, a mi u intorec dječaka, koji se podaju u srednju školu, u interesu njihovih roditelja i u interesu nešega hrvatskoga naroda, upozorujemo na to gospodru učitelje i školske oblasti, i molimo ih, da naspun srevo svoju silu, da nam se dječci u pučkih školah nauče koliko više moguće, i to koli ona, koja doma ostaju, jer stakomu nekoliko nauke treba, toli ona, koja idu na dalje nauke, i od kojih u velike odvisi očeva načega naroda.

Za „Družbu sv. Cirila i Metoda“ demonstrirali su pažinskoj područnici: Josip Velan batnik Mišar sabranih modju prijatelji za stolom 1 for. 12 nđ.; Josip Škropota pok. Josipa i motovunskih Novaki 15 for. 41 nđ. sabranih dos 7 t. m. sakupljene u njegovoj kući, a doprijeteli Anton Bertoš 4 for., Petar Bertoš 1 for. 25 nđ., Ivan Bertoš 20 nđ., Petar Šrotić 1 for. 15 nđ., Ivan Šironić 2 for., Ivana Šironić 60 nđ., Josip Škropota 1 for. 35 nđ., Ante Škropota 50 nđ., Franica Škropota 65 nđ., Marija Škropota 50 nđ., Marko Logović 80 nđ., Mata Štefančić 1 for. 21 nđ., Ivan Štefančić 50 nđ., Andrej Štefančić 30 nđ., prigodom utrošenja po-družnice: Kalac prema Antuš 2 for., Črnja Blaz 5 for., Trošt Ivan 80 nđ., Grubica Niko 20 nđ., Križmanić Josip 50 nđ., Križmanić Venčeslav 20 nđ.

Iz Vrha (mjesne občine Buzet) piše nam 6. t. m.

Već mjeseca marč. t. g. bijašo javljeno u dijenu „Načoj Slog“¹, da smo hvala Svečinjenju iz nova sagradili crkvu na čast svetom Antunu, premda se je malo željelo žarenjacu, nalazeću se u našem mjestu, tomu protivile i to samo radi nadpis. Akoprem nebijalo spomenuto u rečenom dopisu ništa gledo oltara za istu crkvu, ipak bili smo ga već u ono doba naručili u Sv. Uldariku u Tirolu kad gospodina Kristijana Mahliknechta. Prema je bilo jošto malo djela za dovršiti po poduzećniku Ivanu Kratitelju Buttigoniću iz Buzeta, eavsim smo željeno čekali, da naručeni oltar prinjipe na Vrh, što se je i dogodilo dne 30. jula t. g. Ali na mjesto ga nismo mogli postaviti pakto nije bilo jošto djelo prava dovršeno.

Ivan Kratitelj Buttigonić bio je više puta pozvan, da dodje dokončati djelo, ali on nehtjeda bez druge plaće, premda se je bio na to obvezao u zadnjoj namirici, u kojoj je i osigurao djelo za jednu godinu. Po sidovih, a osobito na nobio, ja više putotinu, to bijaše pozvan, da dodje to posloviti, ali usudil: Sto na gospodino Titu! tako se lako garantira! Znaje, da smo i sami djelo dovršili ali tim sti nem se lijepe preporučiti i mnogo pouke, te sijaset lijepe ilustracije. Čovjek se upravo mora diviti, kako se sve to može prodati za tako male novac. Osobito će dobro doći ljudima, koji rjeđko doziju čitati novine: ovaj na g. 1894., gdje se u kratkim ortama pokazuju politički život naroda hrvatskoga u g. 1894. Uz veoma bogati zabavni i poučni dio donosi još taj kalendar po stakone i brzojavne pristope, stinice za gospodarstvo i semestračne duhovnih i svjetovnih oblasti, sajmove itd. Preporučamo što toplije ovaj koledar našim čitateljima.

Danica koledar i Ljetopis književnoga društva svetojeronskoga za godinu 1895. tiskana u 41.000 eksemplara dogotovljena je, i može se na razprodaju dobiti. „Danice“ ne treba hvaliti, jer se sama dobrom hvali i svakomu prodavaču bliže lako ičitati ujedino prenosti pred drugimi koledari. Umojavamo Vas, da društvo pomoćnicu ruku pružite i što više „Danice“ u narodu razpacate.

Sadržaj u „Danice“ slijedi:

Prosta godina 1895. Visoki kraljevski kućan Koledar. Ljetopis književnoga društva sv. Jeronima. Izvadak iz pravila društva svetojeronskoga. Bratovščina hrvatskih ljudi u Istri. Izvadak iz pravila Bratovščine Dr. Jurja Posilovića, Dr. Franja Rački (sa slikom). Dag — za drug. Kapela sv. Cirila i Metoda u Rimu (sa slikom). Zemuna (sa slikom). Mirovica (sa slikom). Plitvička jezera. Popkobilje se. Dvije tri protiv ratke. Dalmatoglas ili Telefon (sa slikom). Knjipovača. Narodna priča o požaru. Narodna priča o pastiru i pastirci. Kako deš se čuvati otrovnih glijiva. Katoličke misije. Pabirei po vinogradarevnu Gospodarsko-sitnice. Smješnice. Narođde zagonetke. Kavkovača biti godine 1895? Sajmovi.

Uvjeti su gledi razprodaje „Danice“ isti kad i prvačnih godina, to jest: dnužno nudi razprodavačem i razpačateljem od svake stotine prodanih komada 20 postotaka i same plaća postariju od poljike, na pojedine narube imaju sadržavati najmanje 25 komada. Poznatim tr-

govcem i razpačateljem, koji su dosele „Danicu“ prodavali, a ništa neduguju, pripravno jo društvo poslati i u napredak. „Danicu“ na komisijonalne prodaju: ostalim pak nepoznatim trgovcem i razpačateljem, kao i onim, koji svoj dug natrili nisu, jedina uz poštovno pouzeće, i to dužnikom pod tim uvjetom, da se i stari dug uz poštovno pouzeće namiri. Komisijonalni trgovci dužni su novac za prodanu „Danicu“ društvo poslati odmah čim ju prodaju, najkasnije pak do sredine mjeseca siječnja buduće godine.

Poštanski ured u sv. Petru u Šumi. U prostorije poštanskog ureda u sv. Petru Šumi, koji bi otvoren proti volji puka u kuci poznatog trgovca i krémara, zataže po miloj volji osobe, koje neimaju po govoru tui nikakva posla; dapače zalazi unutru i neki mlađi talijanac, urinuti stolar s prekomorskom kaljužem, koji boravi ovaj već dulje vremena, a da nije bio kada prikazati putnog lista ni nikakvih drugih svjedočba, koje bi potvrdile, od kuda baš dolazi. Kako pak redovito opravlja ovaj poštanski ured svoje poslove, vidi se odatje, da čeka list i po tijedan dana dok dobije pečat. Inače kako da si tumačimo to, što list nosi pečat Tinjanski od 29. septembra u sv. Petarski od 7. oktobra. List je dakle rabio 9 dana, dok je prispije u ruke, ako prema je sv. Petar daleko od Tinjana samo jedan sat. Drugi list timburiš je u Tinjanu 1. oktobra a ovdje 7. oktobra. Sve ovo jesu čini, koje možemo izvornim posjeti posvjedočiti.

Toliko do znanja slavnog ravnateljstvu pošta i brojnjaju u Trstu.

Književnost.

Bog i Hrvati. Ilustrovani hrvatski narodni kalendor sa poslovnim i zabavnim prilogom. Sa odjelom za Muhamedance, sasjednjim krajem i kroz sasjedne zemlje za prosti g. 1895. Tečaj II. uredio Vjekoslav Fleischer, Zagreb. Tisk u nakladi Antuna Schozla. Cijena broširanom 50 nđ., uvezanom 70 nđ. Ovaj kalendar stekao je već lani besbroj prijatelja u hrvatskom narodu. Kako je veoma jeftin, a uz to pun zabava i pouke, nije ništo, da se upravo na jagmu grabi. Osim običnoga kalendara za katoličke i pravoslavne na približenu narodna imena uz historijsku podatku za svaki dan u godini, izradio još i muhamedanski kalendar i zabavni dio za Muhamedance, čega drugi kalendari ne znaju. Zato i taj kalendar veoma volo Hrvati vjero Muhamedove. U običaj zabavnim dijalu imada prelajici prijevisti i mnogo pouke, te sijaset lijepe ilustracije. Čovjek se upravo mora diviti, kako se sve to može prodati za tako male novac. Osobito će dobro doći ljudima, koji rjeđko doziju čitati novine: ovaj na g. 1894., gdje se u kratkim ortama pokazuju politički život naroda hrvatskoga u g. 1894. Uz veoma bogati zabavni i poučni dio donosi još taj kalendar po stakone i brzojavne pristope, stinice za gospodarstvo i semestračne duhovnih i svjetovnih oblasti, sajmove itd. Preporučamo što toplije ovaj koledar našim čitateljima.

Danica koledar i Ljetopis književnoga društva svetojeronskoga za godinu 1895. tiskana u 41.000 eksemplara dogotovljena je, i može se na razprodaju dobiti. „Danice“ ne treba hvaliti, jer se sama dobrom hvali i svakomu prodavaču bliže lako ičitati ujedino prenosti pred drugimi koledari. Umojavamo Vas, da društvo pomoćnicu ruku pružite i što više „Danice“ u narodu razpacate.

Prema je oltar krasan, osobito radi prelijepih slika, koje se na njemu načelo, naime lurdaska Gospa, sv. Antuna opata i sv. Vjekoslava, osavim tim počne odmah naš žarenjac smutljivati nekoje člane odbora govorode: da oltar nije po načetu učinjen, da je preplak, te da ima mnogo drugih pogrešaka i za to, da se godina obrtniku povratiti ili da mora on smutiti cijenu. Znajući mi i odborniku, da joj oltar nadlažen po način i poznačajući, da ti „Sari“ laž trube, da noslogu među našim posponi, pustili smo i neki grakći i postavili smo oltar na mjesto. Sada veselim se svom javljiamo, da će se spomenuta crkva sv. Antuna svetovo blagosloviti dne 14. oktobra t. j. drugi nedjeljni istoga mjeseca. Posto nije do sada našim žarenjacom pošlo za rukom, da svojim paklenim iskazivaju posponi među nas sjeme nosloga i našira, radi toga, kako dujemo, odlučito, da će na dan blagoslova crkvo dati ovam dovesti glazbu i u Buzetu, te držati ples za „Logu.“

Da se pak neodgodi onaj vosek dan smutnja slijdu onoj u Golosgorio i pošto mi želimo onaj dan sprovesti u miru i po-

govcem i razpačateljem, koji su dosele ovim obraćamo dočivoj oblasti molbom, da ne nikakvi način no dozvoli onaj dan ples, kod kojeg nije drugo nego sablazar i prokletstvo. Ako se odboru bude svidje, da bude onaj dan više veselja, on će ovaj zar zato skrbiti. Za ples „Log“ nuka si oni odluču koji drugi dan ili bolje nikada, jer ujutru iskreno kažemo, da je „Log“ za Vrh tako duboko lega, da neće nikada ustatiti! (Službeno zakasnilo. O. u.)

Jedan u Vrhovac.

Poštanski ured u sv. Petru u Šumi. U prostorije poštanskog ureda u sv. Petru Šumi, koji bi otvoren proti volji puka u kuci poznatog trgovca i krémara, zataže po miloj volji osobe, koje neimaju po govoru tui nikakva posla; dapače zalazi unutru i neki mlađi talijanac, urinuti stolar s prekomorskom kaljužem, koji boravi ovaj već dulje vremena, a da nije bio kada prikazati putnog lista ni nikakvih drugih svjedočba, koje bi potvrdile, od kuda baš dolazi. Kako pak redovito opravlja ovaj poštanski ured svoje poslove, vidi se odatje, da čeka list i po tijedan dana dok dobije pečat. Inače kako da si tumačimo to, što list nosi pečat Tinjanski od 29. septembra u sv. Petarski od 7. oktobra. List je dakle rabio 9 dana, dok je prispije u ruke, ako prema je sv. Petar daleko od Tinjana samo jedan sat. Drugi list timburiš je u Tinjanu 1. oktobra a ovdje 7. oktobra. Sve ovo jesu čini, koje možemo izvornim posjeti posvjedočiti.

Upravljajući odbor književnoga društva sv. Jeronima.

Narodno gospodarstvo.

Da se krava kod dojenja ne riče može se našigurnije preduvjeti time, da se krave prije dojenja u srednji trupa opašni prst dobeli konopcem i da se konopac vratio stigne i sveže. Krava se neće ratiti, nego će se dojenja sasvim mirno stojati. Poslije dojenja neka se konopac odveže.

Način, da se upozna spol mladunčeta dok je još u utrobi materinoj. Ako kod jedne krave, kovrčasto dijake između rogova, vise napred i ako se zarudo to je, onda znak, da krava nosi muško telo; dođim ako su te ista dijake gladke i prostate vise sprede, onda krava nosi žensko telo. Koliko je temeljito ova tvrdnja, ne možemo jamčiti, ali može svaki marvogitoj sam moriti, pa će se onda sam usvjeriti.

Kolika je toplost potrebita za klijanje sjemenja? Kod raznih biljki potrebna je različit stupanj toplosti za klijanje. Tačko n. pr. sjeme od pšenice, ječma, djeteline, olajne, repe, kliju kod 6 stupnjeva celsius topote, od karbola 10 stupnjeva cel. u od krastavaca, tikvica i lubenica kod 14 stupnja cel. Ako se dakle pojedino sjeme sije u vremje, kada u zemlji nema gore označene topote, onda će duljinom stajanjem sjeme izbrunuti.

Listnica uređničtvina.

Gosp. N. T. u M. Onu Vašu pritužbu primišljenju — nemogemo pribaci, jer bi se njom razpljal onu osobu, naskidlo dobra glasna zvuka i našoj mladeži. Poduzeli smo druge korake, koji bi imali dovesti k istom cilju. Uzvijoli.

Gosp. G. I. Upotrebiti ćemo. Da ste nam nadržavali.

Gosp. R. K. J. Preporučili smo Vašeg znanca na dotičnom mjestu. Prijateljski Vam odzdrav.

Slovanska čitalnica u Trstu

daje pod ugodnimi uvjeti slijedeće časopise u sub-abonnement

od 1. oktobra t. g. i to:

„Slovenski Narod“, „Slovenec“, „Novice“, „Slovenski Svet“, „Soda“, „Učiteljski tovaris“, „Obzor“, „Hrvatska“, „Crvena Hrvatska“, „Narodni List“, „Monte e Cuore“, „Triebrer Zeitung“, „Vaterland“, „Richel-post“.

Pismene ili ustmeno ponude prima se u Slovenskoj Čitalnici, Via S. Francesco broj 2, I. kat.

Štrcaljke i sumpornjače za trte inžinirina Zivica.

mlini i stiskalnice za vino, sisaljke ili pumpe za svaku porabu, civevi svake vrste i pipe, motori (stroji za gonjenje drugih strojeva) na parni i sa petrolejem, te svakovrstne druge strojeve i sve potreboće za iste

dovliva se uvjek u skladšćen tvrlike

Schivitz & Comp. (Živic i drug.)

Via Zonta broj 5 u Trstu.

Spomenuto štrcaljko razdalju se na svaku počtu austro-ugarske monarhije francu, komad po 10 for

Pomada, Phönix,

na zdravstvenoj izložbi u Stuttgartu god. 1890. odlikovan je ujedno i kroz tri godine za najbolju pričinu jedno postolje u istom razdoblju i nekako sredstvo, kojim se kod gospodina i gospodice i u svakoj kući poslužava te izpadaju visi i drugi od ranjivo. Uporabljajući još sasvim mlađi i nekako sredstvo, kojim se kod gospodina i gospodice i u svakoj kući poslužava te izpadaju visi i drugi od ranjivo. Uzvijoli.

Gosp. G. I. Upotrebiti ćemo. Da ste nam nadržavali.

Gosp. R. K. J. Preporučili smo Vašeg znanca na dotičnom mjestu. Prijateljski Vam odzdrav.

K. HOPPE, Beč, XIV., Hiltfelderstrasse 81.

Odlikovana ljekarna PRENDINI

Trst — Palazzo Modello, telefon 334 — Trst.

Pastilje (sladćice) iz katramu

Izvrstno djelujuće sredstvo proti slaboći pršljana. Želudac akutni i kronični, bronkit, začekom, sušice, plućnom kataru i mješavini, dihanju, kašlu nervoznom i hripanju. Izleći se u kratko vreme sa jednostavnim uporabom: jedno dojline pastilje ovaj koledar našim čitateljima.

Danica koledar i Ljetopis književnoga

društva svetojeronskoga za godinu 1895.

tiskana u 41.000 eksemplara dogotovljena je, i može se na razprodaju dobiti. „Danice“ ne treba hvaliti, jer se sama dobrom hvali i svakomu prodavaču bliže lako ičitati ujedino prenosti pred drugimi koledari. Umojavamo Vas, da društvo pomoćnicu ruku pružite i što više „Danice“ u narodu razpacate.

Sadržaj u „Danice“ slijedi:

Prosta godina 1895. Visoki kraljevski kućan Koledar. Ljetopis književnoga društva sv. Jeronima. Izvadak iz pravila društva svetojeronskoga. Bratovščina hrvatskih ljudi u Istri. Izvadak iz pravila Bratovščine Dr. Jurja Posilovića, Dr. Franja Rački (sa slikom). Dag — za drug. Kapela sv. Cirila i Metoda u Rimu (sa slikom). Zemuna (sa slikom). Mirovica (sa slikom). Plitvička jezera. Popkobilje se. Dvije tri protiv ratke. Dalmatoglas ili Telefon (sa slikom). Knjipovač. Narodna priča o požaru. Narodna priča o pastiru i pastirci. Kako deš se čuvati otrovnih glijiva. Katoličke misije. Pabirei po vinogradarevnu Gospodarsko-sitnicu. Smješnice. Narođde zagonetke. Kavkovača biti godine 1895? Sajmovi.

Uvjeti su gledi razprodaje „Danice“

isti kad i prvačnih godina, to jest: dnužno nudi razprodavačem i razpačateljem od svake stotine prodanih komada 20 po-

stotaka i same plaća postariju od po-

stoljike, na pojedine narube imaju sadržavati najmanje 25 komada. Poznatim tr-

Ljekarni Prendini u Trstu

I kod svih glavnih ljekarni raznih pokrajina.

Cijena jednoj skutljici sa napuljkom ovih djetovornih pastilja 20 nđ.

Sve strojeve za gospodarstvo.

Osobitosti

prodaje jedino tordka Ig. Heller

TIESAKA ZA SIENO, SLAMU I SLAGANIE

razniji sustava

HIDRAULICKIH TIESAKA

diferencijalnih vinskih tiesaka —

sprava za sanjetni masline, buhači itd.

Novi hidraulicki proti mildevu Ver-

morel-ove vrati, samoradne štra-

caljke proti mildevu sa bakrom

pomoću zračne sisaljke. Sprava-

za grijanje vina, kuhanje, za trieb-

ljenje grozdja, za sušenje voća i

povrća. Trebinike kuruze, triere,

mlatila, mlilne za čišćenje žita obične.

Lievane ili izradjene želješko za svakojakе strojeve itd. sve uz najjeftinije

cijene i pod najpovoljnijim uvjeti pošilj u zemstvo i na pokus

I.G. HELLER, WIEN

2/2 Praterstrasse br. 49

Sogato ilustrirane kataloge sa 192 stranice u talijansko-njemačkom i hrvatsko-

njemačkom jeziku šalje na zahtjev odmah badava. Traži se preprodavače.

Upozoruje se na patvaranje... 20-6

Tiskara Dolenc.

Odgovorni urednik Mate Mandić.